

Lapsen oikeudet - kansalliset vähemmistöt ja vähemmistökielet esikoulussa

Esikouluopetus

Esikouluopetuksen tulee luoda perusta lapsen ymmärrykselle eri kieliä ja kulttuureita kohtaan, kansallisten vähemmistöjen kielet ja kulttuurit mukaanluettuina. Kaikkien esikoulujen tulee suojata ja edistää kansallisten vähemmistöjen kieliä ja kulttuureita.

Kansallisiin vähemmistöihin kuuluvia lapsia on tuettava sekä heidän vähemmistökielensä että kulttuuri-identiteettinsä kehittämisessä. Esikoulun on annettava jokaiselle lapselle edellytykset kehittää sekä ruotsin kieltä että omaa kansallista vähemmistökieltään.

Kuulutko johonkin Ruotsin kansallisista vähemmistöistä?

Päätät itse, kuulutko johonkin tai joihinkin kansallisiin vähemmistöihin. Valinta koskee sitä ryhmää, johon samastut ja tunnet kuuluvasi.

Kansalliset vähemmistöt

Ruotsissa on viisi tunnustettua kansallista vähemmistöä, joilla on erityisiä kieleen ja kulttuuriin liittyviä oikeuksia: **juutalaiset, romanit, saamelaiset, ruotsinsuomalaiset ja tornionlaaksolaiset.**

Yhteistä näille ryhmille on, että ne ovat asuneet Ruotsissa pitkään ja että niiden jäsenillä on vahva keskinäinen yhteenkuuluvuus. Niillä on myös esimerkiksi uskonnollinen, kielellinen tai kulttuurinen yhteenkuuluvuus ja halu säilyttää identiteettinsä.

Kansalliset vähemmistökielet

Ruotsissa on viisi tunnustettua kansallista vähemmistökieltä: **jiddi, romani chib, saame, suomi ja meänkieli.**

Romani chib, saame ja meänkieli sisältävät lisäksi eri varieteetteja, jotka myös ovat tunnustettuja kansallisia vähemmistökieliä.

Mitä oikeuksia sinulla on?

Yhteiskunnalla on vastuu siitä, että kansalliset vähemmistökielet pysyvät elävinä ja kehittyvät sekä siirtyvät seuraaville sukupolville. Esikoululla on erityinen vastuu kansallisten vähemmistöjen kielten ja kulttuurien suojelemisesta ja edistämisestä.

Esikoulun tehtäviin kuuluu lapsen kielellisen ja kulttuurisen kehityksen tukeminen vähemmistökielen ja vähemmistöryhmään kuuluvuuden pohjalta. Esikoulun on myös luotava pohja kaikkien lasten ymmärtämykselle kansallisten vähemmistöjen kieliä ja kulttuureja kohtaan.

Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä

Lyhyesti sanottuna laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä sisältää seuraavat oikeudet:

- Kaikella julkisella toiminnalla on erityinen vastuu kielesi ja kulttuurisi suojelemisesta ja edistämisestä. Göteborgin Kaupungin on laadittava tavoitteet ja suuntaviivat vähemmistöpoliittiselle työlleen.
- Sinulla on oikeus saada tietoa vähemmistölainsäädännöstä, esikoulun vastuusta ja oikeuksistasi.
- Lapsesi kulttuuri-identiteetin kehittymistä ja oman vähemmistökielen käyttöä on edistettävä erityisesti.
- Göteborgin Kaupungin on annettava kansallisiin vähemmistöihin kuuluville vaikutusvaltaa itseään koskevissa asioissa ja kuultava heitä mahdollisimman pitkälti näissä asioissa.
- Göteborgin Kaupungin on edistettävä erityisesti lasten mahdollisuuksia vaikuttaa ja tulla kuulluiksi itseä koskevissa kysymyksissä ja sopeutettava toiminta lasten edellytysten mukaan.
- Göteborgin Kaupungin tulee eräin edellytyksin kommunikoida kanssasi suomeksi.
- Göteborgin Kaupungin tulee eräin edellytyksin kommunikoida kanssasi meänkielellä ja saameksi, jos käytettävissä on näitä kansallisia vähemmistökieliä puhuvia työntekijöitä.
- Koululaki sisältää 1. tammikuuta 2019 lähtien määräyksiä oikeudesta esikouluun ja muuhun pedagogiseen toimintaan kolmella vähemmistökielellä, suomeksi, saameksi ja meänkieleksi.

Suomen kielellä on erityisen vahvat oikeudet

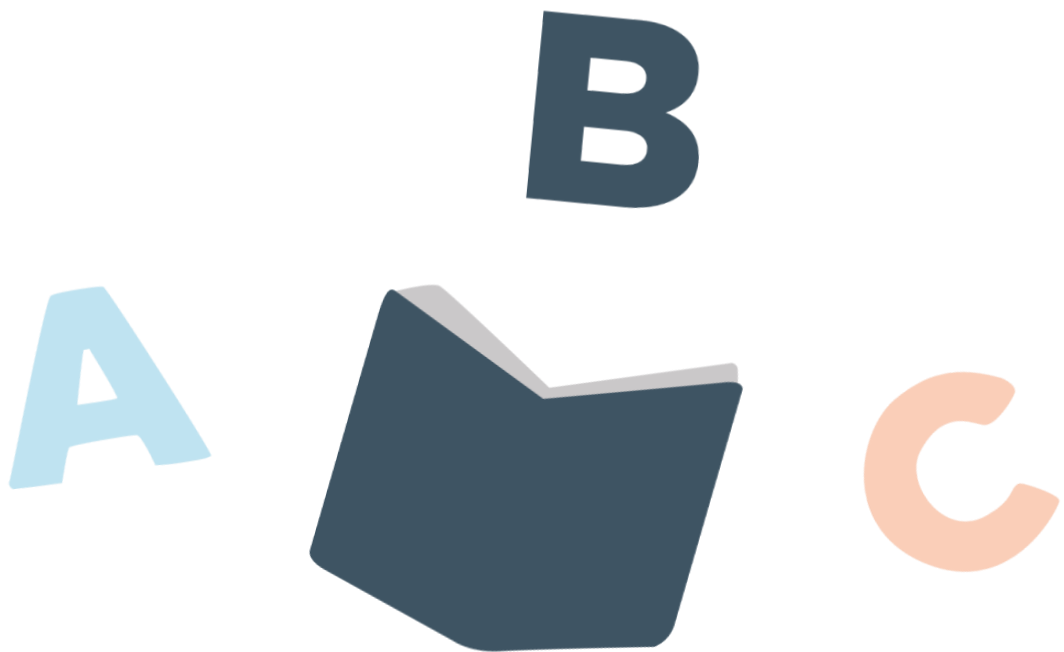
Göteborgissa lapsellasi on oikeus esikoulutoimintaan, jossa opetusta annetaan joko kokonaan tai olennaisilta osin suomeksi.

Tämä johtuu siitä, että Göteborgin Kaupunki on liittynyt suomen kielen hallintoalueeseen. Myös saamelle ja meänkielille on omat hallintoalueensa, mutta Göteborgin Kaupunki ei ole liittynyt niihin. Jos kunta kuuluu johonkin hallintoalueeseen, sen on tarjottava esikoulutoimintaa, jossa koko opetus tai olennainen osa opetuksesta annetaan kyseisellä vähemmistökielellä.

Lisätietoja on esitteessä *”Lapsellasi on erityisen vahvat oikeudet suomen kieleen esikoulussa”*.

Kaikkia kansallisia vähemmistökieliä on suojattava ja edistettävä

Ruotsin kieli on pääkieli Ruotsissa. Kansalliseen vähemmistöön kuuluvalla lapsella on kuitenkin oikeus oppia, kehittää ja käyttää vähemmistökieltään. Göteborgin Kaupungilla on kielilain nojalla vastuu siitä, että se suojaa ja edistää kansallisia vähemmistökieliä.

Haluatko lapsesi oppivan lisää kansallisesta vähemmistöstään ja kielestään?

Jos haluat, että lapsesi saa tukea vähemmistökielensä ja kultturi-identiteettinsä kehittämiseen, keskustele lapsesi esikoulun henkilökunnan tai rehtorin kanssa. Lapsesi ei tarvitse osata kansallista vähemmistökieltä entuudestaan.

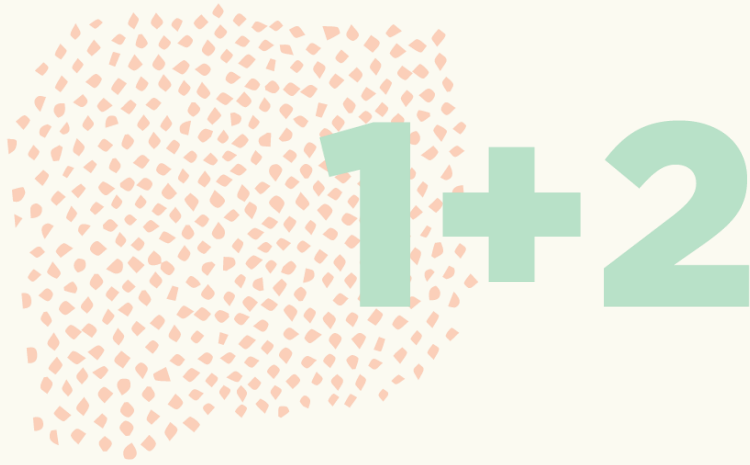
Täältä voit lukea lisää

Lait ja opintosuunnitelma

- [Lagen \(2009:724\) om nationella minoriteter och minoritetsspråk](#) (Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä)
- [Språklagen \(2009:600\)](#) (Kielilaki)
- [Skollag \(2010:800\)](#) (Koululaki)
- [Läroplan för förskolan, Lpfö 18](#) (Esikoulun opetussuunnitelma)
(hae "[Översättningar av förskolans läroplan, Lpfö 18](#)") (Käännöksiä esikoulun opetussuunnitelmasta, Lpfö 18)
- [Lag \(2018:1197\) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter](#) (Lapsen oikeuksien sopimus)

Verkkosivut

- www.skolverket.se (Kouluvirasto)
(hae "[Nationella minoriteter i förskolan](#)" "Kansalliset vähemmistöt esikoulussa")
(hae "[Rätt till förskola nationella minoritetsspråk](#)" "Oikeus kansallisiin vähemmistökieliin esikoulussa" ja hae "[Flerspråkighet i förskolan](#)" "Monikielisyys esikoulussa")
- www.minoritet.se
- www.goteborg.se
(hae "[finskt förvaltningsområde](#)" tai "[om nationella minoriteter](#)" "suomen kielen hallintoalueesta" tai "kansallisista vähemmistöistä")
- www.goteborg.se/suomeksi

Yhteydenotot

Puhelin: 031-365 09 60

Sähköposti: forskoleforvaltningen@forskola.goteborg.se

Lakimääräykset

Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä tuli voimaan vuonna 2010 ja sitä vahvistettiin uusilla määräyksillä vuonna 2019. Vuonna 2019 myös koululakia ja esikoulun opetussuunnitelmaa (Lpfö) vahvistettiin erityisen vahvoilla määräyksillä Ruotsin kansallisten vähemmistöjen ja vähemmistökielten suojelemiseksi ja edistämiseksi.

Valtiopäivät ovat päättäneet, mitkä ryhmät on tunnustettu kansallisiksi vähemmistöiksi. Päätös tehtiin, kun Ruotsi vuonna 1999 liittyi Euroopan neuvoston kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevaan puiteyleissopimukseen ja alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevaan eurooppalaiseen peruskirjaan. Kansallisten vähemmistöjen suojeleminen on tärkeä osa ihmisoikeuksien suojelemista.